

Uddybende notat til ansøgning om Nationalpark Det Sydfynske Øhav.

Med udpegningen af de hidtidige fem danske nationalparker er der skabt fokus på nogle af de største og mest karakteristiske områder i den danske natur og landskab.

Ifølge Nationalparklovens § 2., stk. 2 skal de danske nationalparker repræsentere de vigtigste danske naturtyper.

Danmark er et ø-rige med mange småøer, lange kyststrækninger og beskyttede lavvandede områder. Dette giver grundlaget for en række særlige danske naturtyper, hvoraf en del danner grundlag for Natura 2000-udpegningerne.

Disse marine og kystnære naturtyper mangler at blive repræsenteret som i de danske nationalparker.

Det Sydfynske Øhav repræsenterer disse naturtyper på nationalt og internationalt niveau. Dette bekræftes i de faglige analyser der er bilagt denne ansøgning, men også af eksempelvis det anerkendte og bredt sammensatte Wilhelm-udvalg, som netop pegede på Det Sydfynske Øhav som et af 6 nationale naturområder.

Udover de særlige naturværdier rummer området også store landskabelige værdier. Øhavet er blandt verdens største oversvømmede istidslandskab. Udover at give store lavvandede områder, som tilgodeser en meget høj biodiversitet, giver det også et spændende landskab. Øhavets lave vand står i stor kontrast til randmorænebakkerne fra Jordløse til Egebjerg Bakker. Denne randmoræne er utvivlsomt også blandt Danmarks mest spektakulære, og rummer store sammenhængende og internationalt værdifulde skovområder.

Samlet set kan Nationalpark Det Sydfynske Øhav udfylde et væsentligt tomrum i den nuværende vifte af danske nationalparker og blive en nationalpark til gavn for natur og mennesker.

Borgerinddragelsesprocessen:

Tilbage i 2002 inviterede daværende miljøminister Fyns Amt og de sydfynske kommuner til at være med i første runde af pilotprojekter, der skulle lede frem til oprettelsen af de første danske nationalparker. Amtet og flere kommuner var dengang tilbageholdende, og nationalparkarbejdet blev den gang stoppet.

Da lov om nationalparker blev vedtaget i 2007, blev der skabt klarhed over rammerne for danske nationalparker, og de fem kommuner omkring Det Sydfynske Øhav besluttede i 2008 at undersøge muligheden for at etablere Nationalpark Det Sydfynske Øhav.

Til dette formål blev nedsat en styregruppe på 24 medlemmer, 10 fra kommunerne og regionen, og 14 repræsentanter fra foreninger, organisationer og småøerne (medlemslisten er bilag 3 i vedlagte Nationalparkplan). Styregruppen bestod af bestyrelsen for Naturturisme I/S suppleret med yderligere 8 medlemmer. Styregruppen fik ansvaret for at tilrettelægge, gennemføre og afrapportere undersøgelsen til kommunerne.

Nationalparkundersøgelsen løb over 27 måneder, fra april 2009 til juli 2011. Borgerinddragelsen har hele vejen igennem været den centrale del i undersøgelsesfasen, da det var afgørende at få lokalbefolkningen i tale, og få den til at komme med ideer, forslag og holdninger til en eventuel nationalpark – lige fra den indledende idéfase til den afsluttende politiske behandling.

Processen og aktiviteterne i borgerinddragelsen er inspireret og sammensat på baggrund af erfaringerne fra nationalparkundersøgelserne i Thy, Mols Bjerger og Vadehavet. Men omfanget og indsatsen i borgerinddragelsen har været større i denne undersøgelse end i nogen anden.

Udover selve borgerinddragelsen har nationalparkundersøgelsen bestået af en analysedel med indsamling af faglig viden til at dokumentere, hvorvidt en nationalpark Det Sydfynske Øhav indeholder de nødvendige nationale og internationale værdier. Disse 6 analyser indgik også som et fagligt og inspirerende grundlag for arbejdsgruppernes konkretisering af ideer og indhold til en nationalparkplan.

Borgerinddragelsen har været gennemført i fire faser:

Information og indsamling af ideer

4 åbne arbejdsgrupper konkretiserer ideerne

Udarbejdelse af styregruppens forslag til nationalparkplan

Offentlig høring af nationalparkplanen, samt konklusion og beslutning

Nedenfor er en samlet oversigt over de aktiviteter, som er gennemført i løbet af de 4 faser.

Informationsavis (60.000 eksemplarer) fra april 2009, som er distribueret til 52.000 husstande og uddelt på borgermøder, i borgerservice og på biblioteker

Ide- & Infovognen – en lille mandskabsvogn med plancher og informationsmaterialer, der besøgte 50 byer og øer. Godt 1.800 mennesker besøgte vognen.

Infolder målrettet til lodsejere

Infolder til generelt interesserede

Flyer – med opfordring til at deltage i arbejdsgrupperne

Studieture til henholdsvis New Forest National Park i England og Mols Bjerger Nationalpark

Besigtigelser i området gennem arbejdsgrupperne

Annoncer og artikler i lokale blade og aviser

60 afholdte informations-, debat- og borgermøder i løbet af borgerinddragelsen i hele området med godt 3.000 deltagere

Interaktiv hjemmeside med rapporter, analyser, notater, ideer, bekymringer, indlæg og svar. Der har været 20.000 unikke besøgende i løbet af undersøgelsesperioden

27 nyhedsbreve (elektroniske), som løbende er sendt til 870 abonnenter

Fotokonkurrencer – afholdt i alt 6 på hjemmesiden

Postkort – både i idefasen og høringsfasen

Åbne arbejdsgrupper – såvel 4 hovedarbejdsgrupper som 21 lokale arbejds- og undergrupper har været nedsat for at involvere borgerne i processen. Godt 250 borgere deltog i møderne.

Weekendseminar for interesserede beboere på småøerne

Dialogmøder med interessenter (relevante foreninger og organisationer)

Debatavis udgivet februar 2011 i samarbejde med Fynske Medier med indlæg fra såvel fortalere som skeptikere i forbindelse med høringsperioden 1. februar til 31. marts 2011

Undervisningsforløb for 8. klasserne på Langeland over 1 uge. Eleverne besøgte to naturskoler, hvor de arbejdede med ønsker til en eventuel nationalpark

Guidede ture i 4 kommunerne med deltagelse af i alt 175 personer. Her blev fortalt om naturen, kulturarven og nationalparken

”Find og Oplev Øhavets natur- og kulturperler” – Folder der giver lokalbefolkningen et større kendskab til øhavets natur og kulturhistoriske værdier, samt inspiration til at gå ud og opleve den

Facebookprofil – med løbende debat og information

Præsentationsvideoer – to video til hjemmesiden, der fortæller om nationalparker

Usædvanligt mange mennesker har deltager i arbejdet gennem arbejdsgrupper, borgermøder mv.. Den store opmærksomhed fra også den lokale presse har givet alle mulighed for at komme til orde og få reel indflydelse på nationalparkplanens endelige indhold.

Der er desuden lavet en ekstern evaluering af borgerinddragelsen, se bilag 14.

Evalueringen fremhæver ” – at Nationalpark Det Sydfynske Øhav er gået særdeles langt for at inddrage borgerne i undersøgelsesområdet så meget som overhovedet muligt” og ” På sin vis kan man hævde at Nationalpark Det Sydfynske Øhav fremstår som et *state-of-the-art-eksempel* på moderne borgerinddragelse i forhold til nationalparker i Danmark.”

Hele undersøgelsen har været finansieret af midler fra kommunerne, Vækstforum samt en privat fond. Hele nationalparkundersøgelsen har således haft et samlet budget på 11 Mio. kr. Heraf er der investeret ca. 5 mio. kr. i konkrete ”nationalpark-projektet”, der skal demonstrere over for lokalbefolkningen, hvad en nationalpark ville kunne betyde. Dette spænder fra rene naturprojekter til projekter omkring at udvikle kvalitetsfødevareproduktion.

Eksisterende organisation:

Gennemførelsen af nationalparkundersøgelsen og udarbejdelsen af nationalparkplanen har været lagt i hænderne på det fælleskommunale Naturturisme I/S, hvor de fire kommuner indgår i bestyrelsen sammen

med regionen, foreninger, og interesseorganisationer.

Naturturisme I/S har igennem de seneste år skaffet midler i størrelsesordenen 8-10 mio. kr. pr år – offentlige og private - til en lang række konkrete projekter. Projekterne nyder stor lokal opbakning, og der ligger fortsat en lang liste med ønsker til nye projekter.

Naturturisme I/S vil derfor kunne indgå som en kompetent partner i en evt. kommende proces hen imod oprettelsen af en nationalpark i Det Sydfynske Øhav.

Kommunernes nuværende bidrag til driften af Naturturisme I/S (2,5 mio. kr./år) er i nationalparkplanen tænkt at indgå som medfinansiering af en evt. nationalpark. Planen er en del af den politiske behandling af nationalparksagen i kommunerne, men beslutningen om den endelige medfinansiering af nationalparken er ikke truffet.

Nationalparkplanen:

Rapporterne fra de fire åbne arbejdsgrupper, hvor alle borgere kunne deltage, har dannet grundlaget for udarbejdelsen af nationalparkplanen. Ideer og forslag der er fremkommet i arbejdsgrupperne – og igennem hele processen - er prioriteret og mange er samlet til 30 konkrete handlinger i planen, som er i overensstemmelse med nationalparklovens formål med en nationalpark.

På baggrund af det hidtidige tilskud til Naturturisme I/S fra kommunerne, samt et forventet årligt tilskud fra staten til drift af en nationalpark, har Styregruppen opstillet et realistisk budget på 200 mio. kr. der kan sikre, at de foreslåede handlinger vil kunne gennemføres over en 10-årig periode.

Det er vigtigt at bemærke, at styregruppen har valgt at udarbejde et "*Forslag til nationalparkplan*", velvidende om, at det er en senere nationalparkbestyrelses første opgave at udarbejde nationalparkens plan. Baggrunden for denne beslutning er et klart ønske fra styregruppen om at gøre nationalparkens muligheder og betydning for borgerne i området så konkrete som mulig.

Desuden vil det nuværende planforslag betyde, at en evt. kommende bestyrelse hurtigere vil kunne udarbejde deres egen plan for etablering og udvikling af en evt. nationalpark.

De fem involverede kommuner besluttede at sende nationalparkplanen ud i offentlig høring i tre måneder i foråret 2011. Der indkom i alt 667 høringssvar, hvoraf kun ganske få havde bemærkninger til de foreslåede handlinger, men hvor mange kritiserede afgrænsningen. Selv blandt modstanderne af en nationalpark var der opbakning til de foreslåede handlinger.

På baggrund af høringssvarene besluttede styregruppen dels at fastholde de foreslåede handlinger og prioriteringer i planen, og dels at indskrænke afgrænsningen væsentligt, inden det endelige forslag i efteråret 2011 blev sendt ud til den sidste politiske behandling i kommunerne.

3 af styregruppens 24 medlemmer kunne ikke anbefale det endelige forslag. Deres mindretalsudtalelse ses i vedlagte nationalparkplan.

Den nye afgrænsning omfatter et område på 640 km², hvoraf de 350 km² er hav og de 290 km² er land. Natura 2000 områderne dækker 180 km².

Nationalparkplanen har i det samlede forløb været behandlet i de respektive kommunalbestyrelser tre gange. Udskrifter fra seneste behandling i de tre kommunalbestyrelser er bilagt.

Da der ikke har været indsigelser imod selve handlingerne i planen, men kun imod afgrænsningen, har kommunerne ikke valgt at ændre i Styregruppens planforslag. Det er vurderingen af handlinger kan med kun begrænsede justeringer fortsat gennemføres med den nye afgrænsning, såfremt den nye nationalparkbestyrelse vælger at prioritere på samme vis.

Vedlagte nationalparkplan skal således betragtes som kommunernes forslag til en ny nationalpark dog med en ændret afgrænsning. Denne afgrænsning fremgår af bilag 1.

Bag forslaget står Svendborg, Faaborg-Midtfyn og Assens Kommune. Langeland og senere Ærø Kommune har valgt at trække sig ud af nationalparkarbejdet.